

Ο ΟΡΥΚΤΟΣ ΠΛΟΥΤΟΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΜΑΣ

MINERAL WEALTH IN GREECE

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΛΟΓΙΩΤΑΤΟΣ, Πρόεδρος Πανελληνίου Συνδέσμου Μαρμάρου

ΠΕΡΙΛΗΨΗ: Ένας από τους πλέον δυναμικούς κλάδους της ελληνικής οικονομίας, με σημαντικές εξαγωγικές επιδόσεις, με 4.000 επιχειρήσεις, 60.000 εργαζόμενους και τεράστια συμβολή στην καταπολέμηση της ανεργίας, είναι αυτός του μαρμάρου και των διακοσμητικών πετρωμάτων. Παρόλα αυτά, τον κλάδο τον απασχολούν σημαντικά προβλήματα με κυρίαρχο αυτό της αδειοδότησης των λατομείων μαρμάρου. Προτείνεται ρύθμιση – τροποποίηση του υπάρχοντος νομοθετικού πλαισίου που αφορά το παραπάνω ζήτημα με συμμετοχή όλων των φορέων (Πολιτεία, Επιστημονικοί Φορείς, Παραγωγικοί Φορείς) με έμφαση στο παραπάνω αλλά και σε άλλα προβλήματα.

ABSTRACT: One of the most efficient fields of Greek Economy, with significant exporting performance, consisting of 4.000 companies, 60.000 employees and huge contribution in opposing unemployment, is Marble and other ornamental stones field. However, the marble field is concerned with significant problems and the most important one, has to deal with the permission of marble quarrying. Modulation – adjustment of the present legislative regime, regarding this issue, is suggested, with the contribution of all mediums (State – Scientific – Productive), stressing in the aforementioned as well as in other points.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Δεν είναι εύκολο με λίγα λόγια να προσεγγίσουμε ένα τόσο μεγάλο θέμα όπως είναι ο Ορυκτός Πλούτος της χώρας μας και ιδιαίτερα το κομμάτι εκείνο που αναφέρεται στο μάρμαρο.

Πρέπει να προσπαθήσουμε όσο μπορούμε κωδικοποιημένα και συγκεκριμένα να παρουσιάσουμε το θέμα έχοντας σαν στόχο την κατανόηση της αξίας και την σημασία που έχει για την χώρα μας, η εκμετάλλευση αυτού που απλόχερα η φύση έχει χαρίσει στην Ελλάδα.

Αν η Ελλάδα βρίσκεται σήμερα μέσα από το πέρασμα χιλιάδων χρόνων να είναι γνωστή, οφείλεται στο ότι το πρώτο της δομικό και επικοινωνιακό, πολλές φορές, υλικό που χρησιμοποιήθηκε κατά κόρον, είναι το

μάρμαρο. Μετά τις σπηλιές τα πρώτα κτίσματα ήταν πέτρινα, τα πρώτα καλλιτεχνήματα ήταν μαρμάρινα. Δυστυχώς, μετά από την σπανίως με επιστημονική προσέγγιση και με λεπτομερή αξιοποίηση των κοιτασμάτων. Από τους αρχαίους Έλληνες, από εκείνη την περίοδο και μέχρι την σημερινή, ακολουθήθηκε μια πρόχειρη προσέγγιση, εκμετάλλευση από όλους τους εμπλεκόμενους γύρω από τον ορυκτό αυτό πλούτο και συγκεκριμένα το μάρμαρο.

Πράγματι υπάρχουν καταγγελίες που μιλάνε για κακοποίηση, υπάρχουν καταγγελίες που μιλάνε για άναρχη εκμετάλλευση και αυτό δεν παρατηρείται τώρα που έχει προκύψει το οικολογικό ζήτημα σαν κυρίαρχο ζήτημα πλέον στην ζωή μας, αλλά από πολύ παλιότερα.

Έχουν βέβαια γίνει προσπάθειες, όλοι αυτή «η κακή αντιμετώπιση του υλικού» να αποδοθεί στους άμεσα ενδιαφερόμενους, συγκεκριμένα στις επιχειρήσεις που ασχολούνται με την εξόρυξη και την εκμετάλλευση μαρμάρου.

Αυτό είναι μια δικαιολογία. Εάν πραγματικά μελετήσουμε την αρχαιοελληνική δραστηριότητα αυτού του υλικού από την εξόρυξη μέχρι την αξιοποίησή του, θα δούμε ότι τότε πέτυχαν ένα άρτιο αποτέλεσμα ώστε να υπάρχει αξιοποίηση του υλικού από την μια, στην καλύτερή του μορφή και από την άλλη πλευρά, οι πηλές οι οποίες ανοίγονταν από τα λατομεία, να ανοίγονται έτσι ώστε στην πορεία του χρόνου να είναι αποκαταστάσιμες, έτσι που πραγματικά να υπάρχει η μικρότερη δυνατή οπτική ρύπανση – γιατί για τέτοια ρύπανση μιλάμε – στο περιβάλλον της εποχής εκείνης όπου π.χ. δημιουργήθηκε η ακρόπολη – Λατομείο Πεντέλης.

Αρα λοιπόν αυτό που πρέπει να τονιστεί είναι ότι το βασικό πρόβλημα τα τελευταία 200 χρόνια, ήταν και ακόμα είναι, η αδειοδότηση των λατομείων μαρμάρων, περί των λόγων, αλλά και όλων των κλάδων ορυκτών.

Διότι, αν δούμε πώς γινόταν η αδειοδότηση, από ποιους και κάτω από ποιες συνθήκες, θα διαπιστώσουμε ότι το όλο θεσμικό πλαίσιο, παμπάλαιο.

Σίγουρα ο κλάδος του μαρμάρου ποτέ δεν είχε την δύναμη, την συνδικαλιστική, την οικονομική, να επηρεάσει επιλογές, να πάρει αποφάσεις, με αποτέλεσμα οι εκάστοτε κυβερνήσεις κάτω από κάποιες συνθήκες, κάτω από κάποιες λογικές έπαιρναν κάποιες αποφάσεις.

Άλλοτε άνοιγαν την Πεντέλη, άλλοτε την ξανάνοιγαν, όπως και τώρα οδηγούμαστε – έχουμε κλειστή την Πεντέλη, έχουμε κλειστό ένα υλικό γιατί, για να σηκώσουμε μια σημαία που λέγεται περιβάλλον, αδιαφορώντας για τις κοινωνικές, οικονομικές επιπτώσεις που μπορεί να έχει το σταμάτημα μιας παραγωγικής διαδικασίας και δεν μπορούμε να εξηγήσουμε τον λόγο και την σκοπιμότητα, του ότι δεν λαμβάνουμε υπόψη πλέον όλα τα παραγωγικά, τα κοινωνικά, τα πολιτιστικά δεδομένα, που έχουμε πλέον σαν εμπειρία, να τα αξιολογήσουμε Πολιτεία, Επιστημονικοί φορείς, οι Παραγωγικοί φορείς του κλάδου και

να επεξεργαστούμε ένα θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας, τέτοιο που να προωθεί τον σεβασμό στο περιβάλλον, τον σεβασμό στην ανθρώπινη δραστηριότητα, τον σεβασμό στην επιχειρηματική δραστηριότητα, έτσι ώστε να μην αισθάνεται κανείς ότι η δραστηριότητα με την οποία ασχολείται είναι υπό αμφισβήτηση, είναι υπό αίρεση

Αρα λοιπόν εδώ δεν υπάρχει δυνατότητα επενδύσεων. Και από την άλλη πλευρά κάποιοι απελπισμένοι κάποιοι αγανακτισμένοι, αδιαφορώντας για το ποιος καταγγείλει, μηνύσεις ή περιορισμούς θα πάρουν ασκούν μια λατομική δραστηριότητα καθαρά τυχοδιωκτική αδιαφορώντας για το τι θα αφήσουν πίσω τους.

Αν γυρίσουμε λοιπόν όλη την Ελλάδα θα δούμε αποτυπωμένα στα βουνά ποιο είναι το θεσμικό πλαίσιο. Τι επέβαλλε, τι πέτυχε όλα αυτά τα χρόνια. Αυτό που σίγουρα δεν πέτυχε, είναι τον σεβασμό, δεν πέτυχε την υγιή παραγωγική διαδικασία μέσα στον χρόνο, μέσα στους αιώνες.

Εάν κάνουμε μια μικρή παρένθεση, για να δούμε πως βγαίνει μια άδεια, θα δούμε ότι πολύ μεγαλύτερο χρόνο ξοδεύουμε παρά τα αποτελέσματα που τελικά επιτυγχάνουμε. Περνάμε από πάρα πολλές υπηρεσίες και μπορεί να φτάσουμε σε μια τελευταία υπηρεσία, όπου θα έχουμε ξοδέψει για τις προηγούμενες υπηρεσίες πάρα πολλά εκατομμύρια, η οποία θα αρνηθεί την έκδοση άδειας εκμετάλλευσης. Ο χρόνος δε που θα έχει παρέρθει, δεν είναι μήνες, αλλά χρόνια.

Στην εποχή του Ιντερνετ, της ψηφιακής εικόνας δεν μπορούμε να μιλάμε για τέτοιες ταχύτητες επικοινωνίας της ιδιωτικής πρωτοβουλίας, με τους κρατικούς φορείς. Και εκεί είναι όπου θα πρέπει να υπάρξει μια επιτροπή, μια ομάδα που θα μελετήσει και θα προτείνει ένα άλλο θεσμικό πλαίσιο το οποίο θα είναι ίδιο για όλη την Ελλάδα, θα είναι ενήμερη όλη η περιφέρεια, όλοι οι εμπλεκόμενοι στο θέμα αυτό που θα ξέρουν το πώς θα βγει μια άδεια. Δεν θα αφήσουμε τίποτα σε υποκειμενική βάση. Πρέπει όλοι να έχουν διαφάνεια για να μπορούμε να βλέπουμε με χαμόγελο το μέλλον και την πρόοδο της χώρας μας.

Έτσι λοιπόν, εάν και εφόσον πραγματικά δούμε, κατανοήσουμε και πολύ περισσότερο θέλουμε να αξιοποιήσουμε τον ορυκτό πλούτο

της χώρας μας, θα σκύψουμε στα νέα δεδομένα με νέες αντιλήψεις, με καθαρές ιδέες με καθαρές προτάσεις, με καθαρές αποφάσεις, να φτιάξουμε ένα τέτοιο πλαίσιο που πραγματικά να δώσει ώθηση στα χρόνια που έρχονται, να δημιουργήσουμε μια άλλη θέση και εν όψει και του ρόλου που διεκδικεί η Ελλάδα να παίξει στον ευρύτερο χώρο της Βαλκανικής και όχι μόνο.

Μπορούμε δηλαδή να γίνουμε κέντρο, έχουμε τις βάσεις των υλικών, έχουμε τις όμορες χώρες οι οποίες και αυτές ασχολούνται με κάποιες παραγωγικές δραστηριότητες γύρω από το μάρμαρο, που νομίζω από την θέση και από την φύση της η Ελλάδα μπορεί να παίξει έναν ηγετικό ρόλο στην προώθηση του μαρμάρου στα Βαλκάνια και όχι μόνο. Ήδη η εξαγωγική δραστηριότητα του μαρμάρου περιλαμβάνει όλον τον πλανήτη γη.

Έχουμε καθαρές εξαγωγές με όλες αυτές τις αντιξοίες συνθήκες 35 δις. τον χρόνο, έχουμε ένα τζίρο περίπου - και λεω περίπου γιατί ξέρετε πως υπολογίζονται οι τζίροι - στα 400 δις και αν ξεπεραστούν όλα αυτά τα προβλήματα σίγουρα πολύ σύντομα ο τζίρος θα ακουμπήσει το 1 τρις. Αυτό εξυπακούεται για νέες θέσεις εργασίας, νέες επενδύσεις και πράγματι δίνεται η δυνατότητα στον κλάδο του μαρμάρου να συμβάλει και αυτός από την πλευρά του στο κοινωνικό μέγα πρόβλημα το λεγόμενο πρόβλημα της ανεργίας και πολύ περισσότερο να συμβάλει διότι είναι και ένας κλάδος που πραγματικά δρα και λειτουργεί αποκεντρωμένα στην ανάπτυξη της περιφέρειας.

Αυτή την στιγμή, έχουμε 4.000 επιχειρήσεις μικρές και μεγάλες και 60.000 εργαζόμενους.

Το βασικό λοιπόν ζήτημα είναι να ξεκαθαρίσουμε τους όρους και τις διαδικασίες εξόρυξης, να διασφαλίσουμε τους όρους του σεβασμού του περιβάλλοντος, έτσι που ο καθένας να ξέρει ποια είναι η θέση του απέναντι σε αυτό που κάνει και να μην είναι ευάλωτος στον κάθε Δήμαρχο, στον κάθε Κοινοτάρχη - εν πάσει περιπτώσει στον κάθε ένα που θέλει να κάνει μικροπολιτική, - αναγορεύοντας τον εαυτό του σε κριτή των πάντων και ότι αυτό καταστρέφει το περιβάλλον, ότι αυτό ρυπαίνει το περιβάλλον, μολύνει το περιβάλλον, με αποτέλεσμα και οι εμπλεκόμενες υπηρεσίες να φοβούνται να εκδώσουν άδειες, και όταν εκδοθεί κάποια

άδεια, πολλές φορές να μην μπορεί να στηριχθεί επενδυτικά γιατί επενδύσεις εκατοντάδων εκατομμυρίων εάν δεν έχουν έναν ορίζοντα αν δεν έχουν ένα μέλλον δεν μπορούν να γίνουν .

Γιατί αυτό που πρέπει να παρατηρήσουμε ότι σε αυτή την χώρα που ζούμε και υπάρχει αρκετό ορυκτό υλικό, υπάρχει παράδοση, υπάρχει πείρα, υπάρχει ικανότητα, υπάρχει δυνατότητα. Δεν μπορεί να μεταβληθούν όλα σε εισαγόμενα, δεν μπορεί να αρνηθούμε την παραγωγική διαδικασία στο όνομα της διαμεσολάβησης, στο όνομα του διακομετακομιστικού εμπορίου αγνοώντας τις παραγωγικές διαδικασίες.

Μπορούμε να παράγουμε, έχουμε την δυνατότητα να παράγουμε και θα πρέπει να επιμείνουμε διότι η παραγωγή είναι αυτή που θα μας δώσει την δυνατότητα επι ίσους όρους επάξια να σταθούμε μαζί με την Ευρώπη, μαζί με την υπόλοιπη Ευρώπη, μαζί με τους υπόλοιπους συνεταιίρους μας στις επάλξεις. Εμείς έχουμε πολλά και καλά ορυκτά , πολλές και καλές θάλασσες, εμείς πρέπει να εκμεταλλευτούμε με λίγα λόγια τις δικές μας δυνατότητες, τις δικές μας ικανότητες. Αυτά που έχουμε πρέπει να τα κάνουμε καλύτερα, να παλέψουμε να γίνουν καλύτερα σε ένα ξεκάθαρο ορίζοντα σε ένα ξεκάθαρο θεσμικό πλαίσιο.

Τελειώνοντας, θα πρέπει σύντομα με άλλους ρυθμούς με άλλες λογικές με άλλες νοοτροπίες, με νοοτροπίες ευθύνης, με νοοτροπίες αποτελεσματικότητας να συσταθεί η επιτροπή εκείνη όπου θα εισηγηθεί μια πρόταση νόμου θεσμικού όπου θα αντικαταστήσει τον παλιό. Έχουμε ανάγκη από ένα καινούριο πλαίσιο ικανό να αντέξει για το λιγότερο 50 χρόνια μπροστά

Με αυτή την προοπτική καταθέτουμε κάποιες βασικές σκέψεις οι οποίες πρέπει να αφορμή για το τέλος όλης αυτής της ταλαιπωρίας, της πολλαπλής ταλαιπωρίας και όχι μόνο.

2. ΣΚΕΛΕΤΟΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Για νέο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας:

- Καθορισμός γενικότερων λατομικών ζωνών μαρμάρου.
- Ξεκαθάρισμα ιδιοκτησιακού καθεστώτος.
- Ορθολογικοί και περιβαλλοντικοί κανόνες λειτουργίας.

Ποιος έχει δικαίωμα εκμετάλλευσης - Δεσμεύσεις περιοχών υπο όρους και από ποιους.

- Συγκεκριμένη διαδικασία για την έκδοση αδειών. -

Η άδεια θα βγαίνει από ένα φορέα - ο αριθμός είναι μικρός π.χ. αφού υποβάλλουμε τα σχετικά δικαιολογητικά που χρειάζονται για έρευνα. κάνουμε τις εξής ενέργειες: Συλλέγουμε πληροφορίες - Εντοπίζουμε μια περιοχή, την τοπογραφούμε αφού προμηθευτούμε τους ανάλογους χάρτες από την γεωγραφική υπηρεσία.

Τα έξοδα τρέχουν και οι μετακινήσεις πολλαπλασιάζονται.

Κάνουμε μελέτη, την καταθέτουμε στον Δήμο, παίρνουμε την σύμφωνη γνώμη του Δημάρχου, του Δημοτικού Συμβουλίου, πηγαίνουμε στην Νομαρχία και η Νομαρχία αρνείται με πρόφαση το περιβάλλον, ενώ σε 1000 μέτρα από την περιοχή της αίτησης μας, δουλεύουν άλλα λατομεία.

Αλλά ας υποθέσουμε, ότι δεχόμαστε να μην υπάρξουν άλλα λατομεία. Αυτό δεν θα πρέπει να το ξέρουμε; Υπάρχει κάποιος λόγος που πρέπει να κάνουμε όλα αυτά τα έξοδα για να το μάθουμε ;

Υπάρχουν μέσα στο θεσμικό πλαίσιο αντιφατικότητες.

Ανεργία - Τοπικοί παράγοντες αποφασίζουν να στην ανεργία όχι στις επενδύσεις. Δεν θέλουν άλλες άδειες - Δικαίωμά τους.

Κεντρική εξουσία: Πριμοδοτεί τις επενδύσεις και την ανεργία. Τελικά πρέπει να αποφασίσουμε τι θέλουμε σ' αυτή την ζωή. Υπάρχουν λατομεία στην περιοχή και παράγουν, εισάγουμε άλλα παρεμφερή υλικά, για ποιο λόγο.

Ο λόγος μήπως είναι αρχιτεκτονικός, οικονομικός, κοινωνικός, εξυπηρετεί για κάποιο λόγο διμερή συμφωνία με την

συγκεκριμένη χώρα από όπου εισάγονται τα συγκεκριμένα υλικά; Τι γίνεται.

Δεν θα πρέπει να προτιμάμε τα τοπικά υλικά, γιατί δίνουμε δουλειά, βοηθάμε στην ευημερία της περιοχής την ανάπτυξη, χτυπάμε την ανεργία, αναβαθμίζεται η συγκεκριμένη περιοχή γενικότερα.;

Πληρώνουμε φόρους στο κράτος, μισθώματα στους Δήμους, άρα έχουμε μια μορφή συνεργασίας, και το κράτος και οι Δήμοι εισάγουν μάρμαρα άλλα, και δεν καταλαβαίνουμε τον λόγο. Άρα πρέπει πρώτα να διασφαλίσουμε μέσα στο πλαίσιο την χρήση των τοπικών υλικών όπου έτσι και αλλιώς αναδεικνύουν τοπικά χρώματα, τοπικά χαρακτηριστικά, αρχιτεκτονικές σκηνές και άλλα, και αφού δεν μπορούμε να ικανοποιήσουμε, τότε ανατρέχουμε στα ξένα. Εκτός και αν ανατρέχουμε στα ξένα για να εξυπηρετήσουμε άλλες λογικές άλλες σκέψεις που εμείς δεν τις καταλαβαίνουμε.

Εκείνο που καταλαβαίνουμε είναι το ότι όποιο μάρμαρο κυκλοφορεί πάνω στον πλανήτη γη ξέρουμε πόσο κοστίζει και πόσο φτάνει να το προμηθευτεί κάθε φορά ο εν λόγω Δήμος ή το εν λόγω έργο.

Θεσμικά λοιπόν μπορεί να κατοχυρωθεί, αντί για μισθώματα - μια σκέψη - να δίνουμε υλικό προς χρήση στις περιοχές όπου υπάρχουν τα συγκεκριμένα λατομεία

Αυτές είναι κάποιες βασικές σκέψεις, οι οποίες χρειάζονται ακόμα παραπέρα επεξεργασία για να τεθεί ένα θεσμικό πλαίσιο που να μην αφήνει περιθώρια υποκειμενικών ερμηνειών, να μην αφήνει περιθώρια τέτοια ώστε να μπορούμε στην λογική του βασιανισμού.

Η πολιτική γίνεται για να μπορέσει ένας συγκεκριμένος κλάδος να προσφέρει τα καλύτερα, τα μέγιστα στην περιοχή του και στην χώρα του.

Το μάρμαρο με τους 60.000 εργαζόμενους, με τις 4.000 επιχειρήσεις μπορεί από μια πάρα πολύ καλή θέση να προσφέρει διότι είναι ένας κλάδος όπου λίγες εταιρείες έχουν προβλήματα και οι περισσότερες βρίσκονται σε μια πάρα πολύ καλή και θετική κατεύθυνση.

Όμως δεν θα είναι αυτό για πολύ καιρό γιατί ο ανταγωνισμός από τις όμορες και όχι μόνο χώρες πιέζει. Ο αθέμιτος ανταγωνισμός με την

φωτογράφιση και χρήσεις ξένων υλικών σε ελληνικά έργα πιέζει πάρα πολύ τα πράγματα και πιστεύω ότι όλα τα κόμματα, όλοι οι επιστημονικοί φορείς, όλοι οι εμπλεκόμενοι με τα κοινά αυτού του τόπου θα πρέπει να δουν

με σεβασμό τον κλάδο ο οποίος επί 5 χιλιάδες χρόνια τώρα, προσφέρει πολιτισμό, προσφέρει μνημεία που θυμίζουν στους νεότερους τα έργα τις δόξες και τις ημέρες των προγόνων τους.